

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4553/2021
09.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Тања Минчић Марковић, адвокат из ..., против тужене „Credit Agricole Banka Srbija“ a.d. Нови Сад, чији је пуномоћник Милица Чворовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 2951/20 од 05.04.2021. године, у седници одржаној 09.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против Вишег суда у Новом Саду Гж 2951/20 од 05.04.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 2951/20 од 05.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П 4554/2019 од 19.02.2020. године, а захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000.00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 4554/19 од 19.02.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се утврди да је ништава одредба члана 5. став 3. Уговора о готовинском кредиту број ... од ...2013. године, који је закључен између странака и да се обавезе тужена да тужиљи исплати износ од 7.650,00 динара, са законском затезном каматом од 14.05.2013. године до исплате, као и да накнади тужиљи трошкове са законском затезном каматом од пресуђења. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове поступка у износу од 18.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 2951/20 од 05.04.2021. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужиље и преиначена првостепена пресуда, тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да је ништава одредба члана 5. став 3. Уговора о

готовинском кредиту бр. ... од ...2013. године, који је закључен између странака, те је обавезана тужена да тужиљи на основу стицања без основа исплати износ од 7.650,00 динара, са законском затезном каматом од 14.05.2013. године до исплате, као и да јој накнади трошкове поступка у износу од 21.800,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је захтев тужене за накнаду трошкова поступка одбијен. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 15.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, ради разматрања питања од општег интереса.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као о изузетно дозвољеној, због потребе уједначавања судске праксе, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20).

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке, донео на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле уговор о готовинском кредиту од. ...2013. године, чији саставни део је одредба члана 5., којом је, између осталог, одређено да се корисник кредита обавезао да приликом одобравања кредита једнократно плати трошкове за обраду кредитног захтева у износу од 1,50% од вредности одобреног износа кредита са приписаном премијом осигурања. У предуговорној фази, тужиљи је уручена понуда ...2013. године, која у тачки 3.3. садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог, накнаду за обраду кредитног захтева у износу од 1,5%, односно 7.936,88 динара од вредности одобреног износа кредита са прописаном премијом осигурања, а тужиља је приликом закључења уговора исплатила туженој 7.650,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев тужиље за утврђење ништавости предметне одредбе уговора, јер је тужиља, као корисник кредита, у предуговорној фази упозната са накнадама које је дужна да плати и у износу који је јасно наведен у понуди, а са чим се сагласила потписивањем уговора. По мишљењу првостепеног суда, такво уговарање није противно закону, у смислу члана 46., 1065. у вези са члановима 11, 18. и 20. Закона о облигационим односима, па предметна одредба уговора није ништава и

тужилац нема право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу једнократне фиксне накнаде за одобравање.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, преиначио првостепену пресуду усвајањем тужбеног захтева тужиље, тако што је утврдио да је предметна одредба уговора закљученог између странака ништава, јер је тужиља приликом закључења уговора била у заблуди о трошковима обраде кредитног захтева, због чега је одредба члана 5. тачка 3. предметног уговора ништава, сагласно члану 103. став 1. Закона о облигационим односима. Наиме, другостепени суд је закључио да уговором о кредиту није прецизирано који су то стварни трошкови обраде кредита и на који начин су исти обрачунати, због чега је тужиљи био непознат механизам по коме се добија висина тих трошкова, а што је тужиљу довело у неравноправан положај у односу на тужену, који је на основу унапред припремљеног и одштампаног уговора о кредиту, на чију садржину тужиља као корисник кредита не може да утиче, ставила кориснику кредита одређени новчани износ на располагање а себи задржала право да одреди трошкове кредита без прецизирања врсте и висине трошкова. Због тога, тужиља има право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, сагласно члану 210. и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право.

Чланом 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11... 39/14), у члану 17. став 1. прописује да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице, за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Исти Закон, у члану 9. став 3. прописује да Општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијских услуга наплаћује корисницима, па је тако у члану 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано да уговор о кредиту, поред осталих обавезних елемената, садржи врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве, периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др).

Закон о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2015 и 14/2015) у члану 43., прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камате и накнаде банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова.

На основу наведених одредби закона следи да уговарање права на накнаду камате, као цене пласирања новчаних средстава банке, не искључује могућност да се уговором о кредиту, као услови за давање кредита, уговоре трошкови и накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци. Обавезивање корисника кредита на плаћање трошкова обраде кредитног захтева није противно начелу савесности и поштења прописаним одредбом члана 12. Закона о облигационим односима, под условом да је банка, у предуговорној фази, информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, што је овде случај. У предуговорној фази, тужиоцу је уручена понуда која садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па и предметну једнократну фиксну накнаду која је предмет парнице. Ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова. На основу изложеног, спорна уговорна одредба није ништава у смислу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, како је правилно закључио првостепени суд. Због тога је, Врховни касациони суд, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку преиначио другостепену пресуду, тако што је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда првостепеног суда, као у ставу другом изреке.

Одлуку о трошковима ревизијског поступка, садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. став 1. Закона о парничном поступку. Туженој су признати трошкови за састав ревизије од стране пуномоћника - адвоката у износу од 18.000,00 динара, сагласно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Службени гласник РС", бр. 37/21). Овај суд је имао у виду и захтев тужене за накнаду трошкова судских такси, али како исти нису опредељени у смислу члана 163. став 2. Закона о парничном поступку, туженој не припада накнада наведених трошкова.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић